

Hazai Vera

FICE-Magyarországi Egyesülete

Beszámoló „Képtelen képeslapok” pályázati program teljesítéséről

”Magyar Holokauszt Emlékév- 2014.” alkalmából kiírt pályázat

Mi a FICE?

1948-ban az UNESCO támogatásával alapították meg a Nevelőotthonok Nemzetközi Szövetségét, /FICE/ a családon kívüli nevelés – különösen a nevelőotthoni nevelés – minden progresszív törekvését népszerűsítő nemzetközi szakmai szervezetét.

Egyesületünk, megalakulása után, 1989. májusában csatlakozott a nemzetközi szervezethez a FICE Magyarországi Egyesülete névvel.

Hitvallásunk: Minden gyerek számít!

Tevékenységünk homlokterében azok a gyermekek állnak, akik fizikai, pszichikai és szociális fejlődésüket veszélyeztető körülményeik miatt nem nevelkedhetnek vér szerinti családjukban. Síkra szállunk a gyermekek jogaiért nemzeti, faji vagy vallási hovatartozásra való tekintet nélkül.

Ez készítetett bennünket arra, hogy részt vegyünk a Miniszterelnökség által a Holokauszt emlékév alkalmából meghírdetett pályázaton.

A „Képtelen képeslapok”- című programunkkal a társadalmi kirekesztés, a rasszizmus ellen kívántunk fellépni egy speciális – kirekesztett – célcsoport megszólításával. Célunk volt, hogy hiteles információt nyújtsunk a holokausztról, meglátva/meglátatva az egyes történelmi események mögött meghúzódó fájdalmas sorsokat, személyes életutakat.

A javító- nevelő intézetekben élő fiatalok fiatalok gyakran személyesen megtapasztalják a velük szembeni előítéleteket, a kirekesztés különböző formáit. Ugyanakkor igen kevés ismerettel rendelkeznek a rasszizmusról, a holokauszt lényegéről és áldozatairól.

Ezért tartottuk fontosnak olyan program megvalósítását, amely a fiatalok komplex módszertanra épülő, interaktív formában való felvilágosítását, a társadalmi érzékenyítés elősegítését, a fiatalok szemléletének formálását tűzte ki célul. Központi gondolatunk

volt, a roma holokausztról való megemlékezés hiszen a javító-nevelő intézményben élők között nagy arányban találunk roma származásút.

A javító- nevelő intézetekben nevelkedő fiatalokra csupán intellektuálisan kevésbé tudunk hatni. Számukra az érzelmi megközelítés nagyon fontos, ezért a tíz hónapos programsorozatot úgy állítottuk össze, hogy interaktív előadás mellett különböző művészeti ágak rajz, irodalom, zene stb. bevonásával tettük előbbé, és dolgoztuk fel a témát.

Képtelen képeslapok című 10 hónapos programsorozatunk elemei :

A programunkat az előzetes letartóztatásban élő, és jogerősen javítóintézeti nevelésre ítélt – 14-19 éves bűnelkövető gyermekek és fiatalok bevonásával valósítottuk meg, a közreműködő négy javító-nevelő intézet együttműködésével. /Aszód, Palota, Szőlő, Debrecen/

Dohány utcai Zsinagóga meglátogatása

A témára való ráhangolódást szolgálta, a Dohány utcai zsinagóga meglátogatása. A programon. 68 fiatal, és tíz kísérő vett részt. A fiatalok érdeklődéssel, hallgatták meg a zsinagóga történetét, szerepét a zsidó hitközség életében. Sok kérdés hangzott el a fiatalok részéről a zsidó szokásokkal kapcsolatban. A látogatás meghatározó eleme volt két holokauszt túlélővel való beszélgetés. A túlélők személyes élményei nagy hatással voltak a fiatalokra

Interaktív foglalkozások

A témát indító foglalkozásokat a programban résztvevő 4 javítóintézetben a Haver Informális Zsidó Oktatási Közhasznú Alapítvány tartotta. Összesen 16 foglalkozást tartottak, 20-20 fős csoportokban. A 2 órás interaktív foglalkozás során a kirekesztés, rasszizmus, a holokauszt témakörét dolgozták fel játékos, gyakorlatok, egyéni és csoportos feladatokon keresztül.

A foglalkozás során kiemelten fontos volt, hogy interakció jöjjön létre a csoport tagjai között a feldolgozott témákkal kapcsolatban..

A kitűzött célok közül a legtöbb sikeresen megvalósult valamennyi intézményben. Ehhez nagyban hozzájárult az előzetes gondos tervezés, hiszen a foglalkozásokat, a javító-nevelő

intézetben élő fiatalok igényeihez, képességeihez igazították. A modulszerűen felépített foglalkozások elemeit váltogatták az egyes csoportok igényeinek megfelelően. Egyes modulok több mozgást, aktivitást igényeltek, míg mások inkább a csoporton belüli vitára, a résztvevők egymás közötti interakciójára épített. A vitagyakorlatra épülő modulok leginkább a debreceni első két foglalkozás, illetve az aszódi második foglalkozás alkalmával működtek sikeresen. Ezeken a foglalkozásokon izgalmas viták, beszélgetések, valódi párbeszéd tudott kialakulni. Általában elmondható, hogy mindegyik csoportot meglehetősen lekötötték a játékos, tárgyakat, képeket, egyéb eszközöket bevonó gyakorlatok. Ezeknek segítségével tudták tematizálni a zsidó vallás, hagyományok, kultúra témáit, egy másik interaktív, minden csoporttagot megmozgató játék pedig a kirekesztés, a rasszizmus közvetetten pedig a holokauszt témáját készítette elő. Szinte minden foglalkozás alkalmával 10-20 kérdést tettek fel a résztvevők az oktatóknak és egymásnak, ami kiváló fokmérője volt a foglalkozások sikerességének.

A javító- nevelő intézetekben nevelkedő fiatalokra csupán intellektuálisan kevésbé tudunk hatni. Számukra az érzelmi megközelítés nagyon fontos, ezért különböző művészeti ágak bevonásával kívántuk velük feldolgozni a holokausztot.

Rajzsakkör (20 alkalom 4 intézményben)

Ezt a célt szolgálta, az is, hogy mind a 4 résztvevő intézményben 5-5 alkalommal rajzsakkört szerveztünk művész- pedagógus vezetésével. Az egyes foglalkozásokon a csoport azt dolgozta fel, hogy...".Milyen érzelmeket tudnak kapcsolni a holokauszt történéseihez? Milyen szimbólumok, színek köthetők ezeknek az ábrázolásához? Eredetileg úgy terveztük, hogy a fiatalok „zárt” csoportban vesznek részt a foglalkozásokon, de az érdeklődésre való tekintettel változó létszámú, nyitott csoportként működtek, de mindig volt egy „mag” akik állandó résztvevői voltak a foglalkozásoknak. Intézményenként 10-15 fő vett részt a csoport munkájában, összesen 45 -50fő.

A program sikerét bizonyítja, hogy tervben szereplő 5 alkalmat kevésnek találták az intézmények, és ezért saját forrásaikkal kiegészítve további foglalkozásokat is tartottak a fiataloknak. Meglepően sok jó színvonalú alkotás készült, de a megállapodásunk szerint mindegyik intézmény 10-10 alkotást küldhetett a kiállításra. Az alkotásokat

vándorkiállítás keretében mindegyik intézményben bemutattuk. Felmerült, és dolgozunk megvalósításán, hogy az alkotásokat érdemes az egyik intézményben állandó kiállítás keretében megtartani.

Művészeti szakkör

A téma érzelmi megközelítését szolgálta az is, hogy a programban, résztvevő intézményekben művészeti szakköröket is szerveztünk /sajnos csak szintén 5 alkalommal/ ahol, zene, tánc, pantomimsegítségével dolgozták fel a holokauszt témáját. Intézményenként 5 alkalommal tervezett foglalkozást április, és június között tartottuk meg. Mindegyik intézmény saját maga határozta meg, hogy milyen műfajban, / zene, pantomim, árnyjáték/ milyen produkcióval készül a debreceni művészeti találkozóra.

A szakkörökön elkészült alkotásokat, és produkciókat Debrecenben szervezett Művészeti találkozón mutatták be a programban részt vevő fiatalok, mely 2014. augusztus 1-án, a cigány holokauszt napján került megrendezésre.

Ez, a 150 főre tervezett, de több résztvevővel megtartott esemény nagy élmény volt nemcsak a fellépő fiataloknak, hanem a produkciókat megtekintő fiataloknak, és a felnőtteknek is. A programon részt vett a Emberi erőforrások mMinisztériumának képviselője, a MAZSIHISZ elnöke, a ROMA Önkormányzat képviselője, és Debrecen önkormányzatának alpolgármestere is. A köszöntők után műsora következett. A Rákospalotai Javítóintézete növendékei Csak egy szög című produkciót mutatták be, Debreceni Javítóintézete növendékei: a Felszáll a füst és eltakarja a napot , az Aszódi Javítóintézete növendékei Fogoly-ének című produkcióval készültek, Budapesti Javítóintézete növendékei pedig Árnyjátékot mutattak be. A találkozót gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiatalok zenés, énekes produkciója zárta.

Minden résztvevő fiatal jutalmat, és személyre szóló emléklapot kapott. Itt mutattuk be először a rajzszakkörön készült alkotásokat, ahol a legjobb alkotásokat, és előadásokat külön is jutalmaztuk, a művészeti találkozó résztvevőit pedig vendégül láttuk.

Irodalmi szakkörök

A 10 hónapra tervezett pályázatunk első részének lezárása volt az augusztus elsejei művészeti találkozó, de szeptembertől irodalmi szakkörökkel folytatódott a programunk. A pályázat szerint Radnóti Miklós emléknapot terveztünk, így kívántunk megemlékezni a költőről, aki munkaszolgálatban halt meg 1944. november 9-én..

Az emléknaphoz való felkészülést szolgálta, hogy szeptembertől intézményenként irodalmi szakkört indítottunk, 10-12 fő /összesen 46 fő /részvételével, ahol Radnóti Miklós költészetével foglalkoztak, és életét képekkel, korabeli újságok írásával idézték fel. A vers választása is túl, voltak akik filmet is készítettek

Radnóti Miklós emléknaphoz

A Radnóti Miklós emléknaphoz is fontos állomása volt programunknak, amit 2014. november 11-én, az Aszódi javítóintézetben tartottunk meg.

A rendezvényt több hónapos munka előzte meg, amelynek során a fiatalok irodalmi szakkör keretén belül megismerkedtek a holokauszthoz vezető út állomásaival, a tragédia részleteivel, és Radnóti Miklós költészetén keresztül a költő, és a több százezer ártatlan zsidó és cigány személyes történetével, tragikus sorsával.

A programban részt vevő négy javítóintézet növendékei előadásában 13 szavalt hangzott el, úgy mint: Tétova óda, Erőltetett menet, Két karodban, Éjszaka, Tajtékos ég, Nem tudhatom Razglednicák, Ha rám figyelsz, Himnusz a békéről, Sem emlék, sem varázslat, stb. A verseken kívül a fiatalok saját készítésű filmeket is bemutattak.

Terveink szerint a szavaltversenyben győztes versmondókat jutalmaztuk volna, de a fiatalok aktivitását látva, a felkért zsűrivel egyetértésben úgy döntöttünk, hogy minden résztvevő kap jutalmat, és személyre szóló emléklapot. A fiatalok szavaltain túl, a holokauszt áldozataira Choli-Daróczi József gondolataival, Herr Piroska szavaltával, és Kelemen Attila hegedűjátékával emlékeztünk

Az ünnepségen számos gyermekotthonból (Aga, Esze Tamás, Fővárosi Befogadó Otthon, Esztergomi Gyermekotthon, Fóti Károlyi István Gyermekotthon stb), is jöttek résztvevők, de Dr. Lantai Csilla az EMMI főosztályvezetője, Szigeti Andrea a MAZSIHISZ képviselőjében, is megtisztelte rendezvényünket. Az ünnepség minden résztvevőjét megvendégeltük. Az aszódi intézmény csupán a nyersanyag költségekre tartott igényt, és az elkészítést saját forrásának felhasználásával biztosította.

Vándorkiállítások szervezése

A rajz szakkörön elkészült alkotásokat “ vándorkiállítás “ keretén belül minden intézményben nevelkedő fiatal megismerhette, mert mind a négy intézetben kiállítottuk. Debrecenben a a “ művészeti találkozó keretében ismerhették meg az alkotásokat résztvevők. Rákospalotai kiállítás a Nemzeti Kulturális Örökség Napjához kapcsolódott, amikor nyílt nap keretében a megnyitón nem csak az intézet valamennyi növendéke, munkatársaink, meghívottjaink, hanem az érdeklődő látogatók is részt vehettek. A két napos rendezvényen közel 80-an látogattak el intézetünkbe, és a kiállítás megtekintésével képet alkothattak fiataljaink tehetségéről. A szülő utcai kiállítást egy szakmai nap keretében rendeztük meg, és ott a fiatalok a saját munkáikon túl a többi fiatal munkáit is megtekinthette. Aszódon pedig a Radnóti emléknaphoz kapcsolva szerveztük meg a vándorkiállítást.

Holokauszt emlékközpont meglátogatása

A program végén, 35 fiattal és kísérőjével meglátogattuk Holokauszt Emlékközpontot a Páva utcában. Itt nagyon érdekes informatív tárlatvezetésen vehettünk részt . A program zárásaként a emlékmúzeum meglátogatásán részt vevő fiatalokat egy közeli pizzázóban megvendégeltük.

Szervezési-koordinációs feladatok.

A program sikerét nagyban elősegítette a a résztvevő intézmények vezetőinek, a program intézményi koordinátorainak, és a szakköröket vezető művész-pedagógusok áldozatos munkája. A gördülékeny munkához szükséges volt, hogy a résztvevő intézmények vezetői, munkatársai többször, személyesen is találkozzanak az éves program során. Ezért a tervezetthez képest több megbeszélést tartottunk, ahol az elkövetkező feladatokat kijelöltük, de menet közben is értékeltük a különböző programokat.

Úgy gondoljuk, hogy projektünk sikeres volt, és hozzájárult a javító-nevelő intézményben nevelkedő fiatalok szemléletének formálásához.

